

Rīga, 25.janv., LETA. Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumā, kas stājās spēkā šā gada sākumā, ir nepieciešami vairāki uzlabojumi, lai varētu teikt, ka Latvijā jaunuzņēmumu atbalsta likumdošana tiešām strādā, šodien žurnālistiem sacīja zvērinātu advokātu biroja "Sorainen" vadītāja Latvijā un partnere Eva Berlaus. Problēmas izprot Latvijas Startup uzņēmumu asociācija un Latvijas Riska kapitāla asociācija. Viedoklis ir iesniegts Ekonomikas ministrijā, un šogad varētu būt gaidāmi grozījumi, lai likumu padarītu efektīvu un atbalsts nebūtu tikai izskata pēc uz papīra, sacīja eksperte.

Kā lielu problēmu jaunajā likumā viņa minēja definējumu par kvalificētu riska kapitāla investoru. Lai jaunuzņēmums varētu kvalificēties valsts atbalstam, viena no likuma prasībām ir, ka jaunuzņēmumā ir jābūt riska kapitāla investīcijai. Atbilstoši likumam kvalificēts riska kapitāla investors ir reģistrēts alternatīvo ieguldījumu fonds. Latvijā pašlaik ir četri riska kapitāla fondi un divi "Private equity" fondi, no kuriem daudziem pašlaik investīciju periods ir beidzies un nav brīvas naudas. Pēc likuma kā kvalificēts investors neskaitās citi, kas investē jaunuzņēmumos, - akceleratori, biznesa eņģeļi, dažādi uzņēmumi, kuri investē jaunuzņēmumos. Šī norma būtu jāmaina, jo šāds ierobežojums nozarei nepalīdz, sacīja eksperte.

Berlaus kritizēja arī likumā noteikto investīciju limitu 200 000 eiro, kas ir ļoti maza summa. Pasaulē prakse rāda, ka sākuma finansējums ir līdz aptuveni vienam miljonam eiro. Pašlaik likumā noteiktā pārāk mazā investīciju robeža nozīmē, ka nekvalificējas privātā un riska kapitāla investors "BaltCap" un alternatīvo ieguldījumu fonds "Livonia Partners", kuri tik mazas investīcijas uzņēmumos neveic. Arī "Imprimatur", "FlyCap" un "Expansion Capital" parasti investē virs šīs summas - no 100 000 eiro līdz 500 000 eiro.

Kā problemātisku normu likumā eksperte minēja arī prasību, ka investoram jābūt nesaistītam ar jaunuzņēmumu. Berlaus skaidroja, ka praksē bieži, piemēram, "FlyCap" un "Imprimatur" sākumā veic mazu investīciju uzņēmumā, piemēram, 100 000 eiro vai 150 000 eiro, vienlaikus vienojoties, ka vēlāk, ja uzņēmums sasniegs atbilstošus rādītājus un izpildīs budžeta mērķus, investīcija var tikt palielināta. Taču tad jau tas būs saistīts uzņēmums, jo ir jau investējis jaunuzņēmumā, līdz ar to viņi vairs nekvalificējas kā investori. Arī tas būtu likumā jālabo.

Atbilstoši Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumam pašlaik kā ieguldījums uzņēmumā kvalificējas tikai investīcija pamatkapitālā. Tai pat laikā sākuma investīciju un startapu pasaulē pieņemta investīciju forma ir arī konvertējams aizdevums, kuru ir vieglāk noformēt un ko pēc tam investori atbilstoši noteikumiem var konvertēt par īpašumtiesībām uz daļām. Šādas investīcijas pašreizējais likums neaptver, kritizēja Berlaus. Kā vēl vienu maināmu likuma normu eksperte minēja pašlaik noteikto ierobežojumu, ka investora daļa uzņēmuma pamatkapitālā nevar pārsniegt 20%. "Nav īsti saprotams, no kurienes šāds ierobežojums uzradies. Normāla prakse ir vismaz 40%, ja ne 49%. Domas dažādiem spēlētājiem ir dažādas, un arī pasaulē prakse ir dažāda, bet, manuprāt, mums kā valstij, kur startapu kultūra tikai attīstās, jādara viss, lai jaunuzņēmumu būtu pēc iespējas vairāk, un robežām jābūt pēc iespējas mazāk. Tā, lai atbalstam varētu kvalificēties pēc iespējas lielāks uzņēmumu skaits," sacīja Berlaus.

"Sorainen" partnere uzskata, ka ar investīciju ierobežojumiem jaunajā likumā nebūtu jāaizraujas, tāpēc ka arī pārējie likumā noteiktie kritēriji - par izglītību, par produktu ar izaugsmes iespējām izstrādi - ir pietiekami, lai atlasītu kvalitatīvus atbalstāmos uzņēmumus.

Kā vēl vienu trūkumu Berlaus minēja likumā noteikto atbalsta ierobežojumu laikā, proti, 12 mēneši ir stipri par maz, būtu vajadzīgi vismaz divi, ja ne trīs gadi.

Eksperte kritizēja, ka nodokļu atbalsts jaunajā likumā tiek uzskatīts par "de minimis" atbalstu. Viņasprāt, ar šādu risinājumu ministrija centusies tikt galā ar problēmu, kā neuzskatīt šo atbalstu par valsts atbalstu, kas būtu jāsasaka. "De minimis" ir skaidrs un vienkāršs regulējums - ja valsts atbalsts uzņēmumā nepārsniedz 200 000 eiro trīs gadu laikā, tad par atbalstu nevienam nav jāpaziņo, jo tas tiek uzskatīts par tādu, kas neietekmē konkurenci un brīvo tirgu. Tai pat laikā "FlyCap", "Imprimatur", "Expansion Capital" investē ne tikai privāto investoru naudu, bet arī valsts un Eiropas Savienības līdzfinansētus līdzekļus, kas arī ir "de minimis" atbalsts. Līdz ar to vairs nav iespējams pieteikties atbalstam atbilstoši Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumam, jo ir jau sasniegts "de minimis" atbalsta kritērijs - 200 000 eiro trīs gadu laikā. "Jāsameklē cits risinājums, lai izslēgtu to, ka pašlaik likumā ir sarakstītas muļķības," teica Berlaus, piebilstot, ka ir citas programmas un speciāli izņēmumi attiecībā uz strauji augošiem un tehnoloģiju uzņēmumiem, kur atbalsts maziem un vidējiem uzņēmumiem var būt līdz pat 1,5 miljoniem eiro. "Noteikti ir atrodami risinājumi," teica eksperte.

"Sorainen" vadītāja Latvijā uzsvēra, ka Jaunuzņēmuma atbalsta darbības likuma pieņemšana ir ļoti labs solis un kaimiņi mūs par to apskauž, tomēr ar šī likuma kvalitāti pašlaik vēl nevaram pilnībā lepoties.

Kā ziņots, Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likums stājās spēkā 1.janv

ārī. Likuma mērķis ir veicināt jaunuzņēmumu veidošanos Latvijā, tādējādi sekmējot pētniecību, kā arī inovatīvu ideju, produktu vai procesu izmantošanu saimnieciskajā darbībā.